

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Dato	18.02.2025
Vår referanse	2025/5728-8
Dykkar referanse	c857e18f-8313-4fa4-b867-bfa5a370f680
Sakshandsamar	Siri Hanson
E-post	Siri.Hanson@vlfk.no
Telefon	

Oppsummert administrativt innspel frå Vestland fylkeskommune

Vi legg til grunn at søkjar og energimynde har set seg inn i Regional plan for fornybar energi 2023-2035, Regional plan for klima 2022-2035 og Regional plan for vassforvalting for Vestland vassregion 2022-2027.

Kulturminne: Vi viser til den kulturfaglege vurdering i dette skrivet og bed om det vert tatt omsyn til automatisk freda kulturminne i området. Dette gjeld fangstgrav og ledegjerde for rein og to lokalitetar frå steinalder.

Vi gjer merksam på meldeplikta etter kulturminnelova § 8, 2. ledd. Dersom automatisk freda kulturminne som gjenstandsfunn, flekkar med trekol eller konstruksjonar vert avdekt under gjennomføring av tiltaket, må dette straks meldast til Vestland fylkeskommune, og arbeid stansast til funnet er vurdert

Då saka gjeld areal i vatn er saka oversendt Bergens Sjøfartsmuseum. Uttale frå dei er ikkje motteke ennå, og dersom dei har merknader vil dette bli ettersendt.

Situasjonen for villrein: Villreinen nyttar dette område store delar av året, men særleg i barmarkssesongen. Kalvinga er i mai, og det kan difor vere utfordrande å utføre arbeid i Gravdalen til månedskiftet april – mai. Med omsyn til villrein ville periode 01. mars – 15. april vore betre.

Det jobbast hardt for å iverksette reetablering av villrein i området. Dette vart også stadfesta i Meldt. St. 18 – «Ein forbetra tilstand for villreinen». Det er bra konsesjonær vil ha tett dialog med villreinnemnda, men vi understrekar at for villreinen sin del, vil det viktig vere at arbeidet vert gjort unna før villreinen vert reetablert i området. Det er difor all grunn til å prøve å få dette arbeidet ferdig i den omsøkte perioden i 2025.

Så også dei generelle innspela knytt tilbiologisk mangfald.

Bakgrunn

NVE har fått ein søknad frå Hywer AS på vegne av konsesjonær Østfold Energi AS om løyve til å mellombels senke vasstand i ei avgrensa del av magasin Flågrunnsvatni til kote 1446,0. Bakgrunn for søknaden er tilkopling av Gravdalen kraftverk. Vidare står det at det i samband med rehabilitering av dammen i 2017 fekk Østfold Energi løyve til å mellombels senke vasstanden i Flågrunnsvatni til kote 1446,0.

Figur 1 Magasin Flågrunnsvatni merka i blått, del av magasin Flågrunnsvatni som vert senka under LRV er merka i rødt.

Figur 1. Kart frå søknaden. Område som vert senka er markert i rødt.

Vurdering

Kulturminne og kulturmiljø

Seksjon for kulturarv ved Vestland fylkeskommune har vurdert saka som regionalt kulturmiljømynde.

Automatisk freda kulturminne

I det aktuelle området er det registrert ei fangstgrav for rein som er automatisk freda jf. Kulturminnelova §4. Kulturminnet har id.nr. 243666 i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden, sjå figur 1 og 2. Rundt det freda kulturminne er det ei freda sikringssone på fem meter rekna frå ytterkanten av lokaliteten. Det må takast særskild omsyn til kulturminne slik at det ikkje vert skada. I samsvar med kulturminnelova § 3 fyrste ledd er inngrep i automatisk freda kulturminne og sikringssona forbode med mindre det er gitt løyve etter kulturminnelova § 8.

Vi viser til § 3 i kulturminnelova: *Ingen må – uten at det er lovlig etter § 8 – sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredet kulturminne eller fremkalle fare for at dette kan skje*

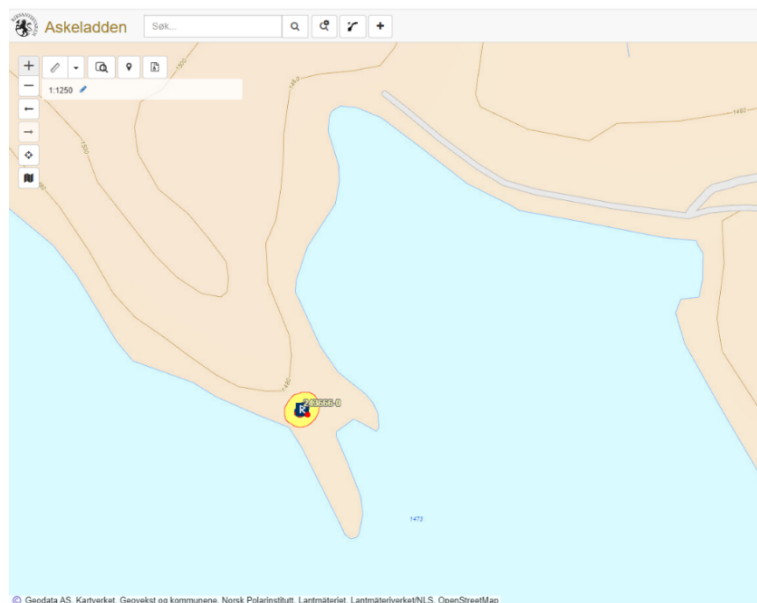
Kulturminne ble registrert da Universitetsmuseet i Bergen gjorde sikringsundersøkingar rundt Kveavatn i 2017. Dyregrava ligg på ei tange som går ut i vatnet, og det skal vere steinmurar i nedkant av fangstgrava. Dette er ledegjerde, murar som har leda dyra bort til fangstgrava.

I Askeladden er kulturminne skildra slik:

Dyregrav beliggende i skrått terreng. Sammenrast og med spor av lave ledegjerder på to sider som ligger på tvers av terrengets fallretning. To lave murer observert 10-15 meter unna i nedkant av anlegget.

Figur 2. Fangstgrav som er automatisk freda id.243666. Kart er henta frå kulturminnedatabasen Askeladden.

Figur 3. Automatisk freda kulturminne med sikringssone, id.243666.

Dersom det er planlagt arbeid i nærleiken av det automatisk freda kulturminne må det merkast i felt før anleggstart slik at det ikkje vert skada. Tiltakshavar er og ansvarleg for å gjere underentreprenørar kjend med det automatisk freda kulturminne.

Elles er det i den austlege delen av Kveavatnet registrert to lokalitetar frå steinalder som ligg under vatn i erosjonssonen. Potensial for nye funn av automatisk freda kulturminne er likevel vurdert til å vere låg. Området som skal tappast ned gjeld eit mindre område av magasinet, tilsvarande areal som var nedtappa i 2017. I søknaden står det at ved førre nedtapping i samband med rehabiliteringa av dammen i 2017, vart det utført omfattande grunnarbeid i dette området.

Vi gjer likevel merksam på meldeplikta etter kulturminnelova § 8, 2. ledd. Dersom automatisk freda kulturminne som gjenstandsfunn, flekkar med trekol eller konstruksjonar vert avdekt under

gjennomføring av tiltaket, må dette straks meldast til Vestland fylkeskommune, og arbeid stansast til funnet er vurdert

Då saka gjeld areal i vatn er saka oversendt Bergens Sjøfartsmuseum. Uttale frå dei er ikkje motteke ennå, og dersom dei har merknader vil dette bli ettersendt.

Biologisk mangfald

Retningslinje 21 i fornybarplanen seier at planlagde tiltak som kjem i konflikt med artar som er "kritisk truga" eller "sterkt truga" (jf. Norsk Raudliste), eller naturtypar og leveområde som Noreg har eit internasjonalt ansvar for, eller er i konflikt med oppfylling av nasjonale og internasjonale avtalar, ikkje skal få konsesjon. Klimaplanen seier at vi vektlegg omsynet til naturen i arealplanlegging, og så langt som råd unngår å øydelegge område som er viktig for biologisk mangfald.

Vassmiljø og fisk

Statsforvaltaren er mynde for fisk i regulerte vassdrag, og NVE må vurdere saka etter konsesjonsvilkåra og anna aktuelt regelverk som til dømes vassressurslova og vassforskrifta.

Villrein

Retningslinje 26 i fornybarplanen seier at ein skal unngå tiltak som reduserer verdier på leveområdet for villrein.

Området ved Kvevotni er leveområde for villreinen. Nordfjella er eit fragmentert villreinområde. Infrastruktur og den markerte topografien i området bidreg til at det er fleire tronge trekkorridorar som er av stor betydning for villreinen. Gravdalen er eit slikt viktig opphaldsområde for villreinen, men først og fremst for reinsdyra si svært viktige vandring mellom sentrale og vestlege bruksområda i Nordfjella. Vandringsvegane her er særleg viktige vår og haust og i samband med trekk mot kalvingsområda i vest. Vår, sommar og dels om hausten har dyra tilhald i Gravdalsområdet. Så mykje som 80 % av alle GPS-punkt frå sone 1 i Nordfjella i mai månad (kalvingsperioden) er registreringar som enten er gjort på austsida av Gravdalen eller på tangane vest for denne dalen.

Tidleg på vinteren syner GPS registreringar at dyra til ein viss grad har brukt område som ligg lengre aust, og det er nærast ein todeling av områdebruken i den første delen av vinteren (Ibid). Denne arealbruken frå villreinen syner at dette er eit viktig område store deler av året, men særleg i barmarkssesongen. Kalvinga er i mai, og det kan difor vere utfordrande å utføre arbeid i Gravdalen til månadsskiftet april – mai. Vi ville vore meir komfortabel med ein periode som evt. var 01. mars – 15. april.

Konsesjonær påpeikar at villreinen er høgst truleg ikkje reetablert i området innan den siste alternative perioden er over. Det er det nok ikkje alle som er samd i, då det p.t. jobbast hardt for å iverksette reetablering allereie no. Dette vart også stadfesta i Meldt. St. 18 – Ein forbetra tilstand for villreinen.

At det framleis ikkje er dyr i dette området denne vinteren, kan ein nok snart konkludere med. Og om det skulle opnast opp for reetablering, vil det nok ta noko tid før dyra kryssar over til sone 1. Men når dei først gjer det, er det særst viktig at dei ikkje vert forstyrra i å søke seg til dei historisk viktige kalvingsområde vest for Gravdalen. Dersom reetableringa vert starta opp før april 2026 vil konsesjonær med bakgrunn i Gravdalen kraftverk allereie ha tett dialog med villreinnemnda og tiltak kan settast i verk i samarbeid med dei. Det er bra konsesjonær vil ha tett dialog med villreinnemnda, men vi understrekar at for villreinen sin del, vil det viktig at arbeidet vert gjort unna før villreinen vert reetablert i området. Det er difor all grunn til å prøve å få dette arbeidet ferdig i den omsøkte perioden i 2025

Med helsing

Bård Sandal
direktør
Næring, plan og innovasjon (NPI)

Sølve Dag Sundbø
seksjonsleiar
NPI - Grøn næringsinfrastruktur

Brevet er elektronisk godkjent og har difor inga handskriven underskrift

Kopi til:

LÆRDAL KOMMUNE

Øyraplassen 7

6887

LÆRDAL

STATSFORVALTAREN I VESTLAND

Njøsavegen 2

6863

LEIKANGER